

přednášející: Mgr. Jan Bařa
termín konání: pondělí 12.30-14.05
místnost: 405

Popis předmětu

Dvousemestrální přednáška zakončená zkouškou je určena studujícím 1. ročníku. Slouží k tomu, aby se začínající studenti a studentky hudební vědy seznámili se základy oboru, s jeho vývojem, dílčími disciplínami, písemnictvím a současnými problémy. Je rozdělena do těchto tematických bloků a okruhů:

1) Co je věda

- co je věda
- co je vědecká metoda
- vývoj a zákonitosti vědeckého zkoumání
- klasifikace vědních disciplín
- hudební věda a její místo v systému věd

2) Základní muzikologická literatura

- slovníky a encyklopedie
- pramenné soupisy a tematické katalogy
- kritické edice
- bibliografie

3) Historická metoda

- prameny a kritika pramenů
- vydávání hudebních pramenů

4) Jednotlivé disciplíny hudební vědy, jejich vývoj a základní literatura

- hudební historiografie
- hudební akustika
- hudební psychologie
- hudební teorie
- hudební estetika
- hudební sociologie
- hudební ikonografie
- organologie
- etnomuzikologie a hudební folkloristika
- teorie a dějiny populární hudby

5) Hudební věda v českých zemích

- vývoj
- osobnosti
- základní literatura

Tyto okruhy otázek jsou také předmětem závěrečné atestace, která sestává z písemné části (=testu) a z ústní zkoušky. Podmínkou přípuštění k ústní zkoušce je úspěšné absolvování písemné části. K ústní zkoušce předloží uchazeči a uchazečky soupis prostudované literatury.

Minimální počet prostudovaných titulů, jejichž výčet je uveden níže, je deset. Seznam lze rozšířit o další doporučenou literaturu.

Rozvrh jednotlivých lekcí v ZS

5. 10. Úvodní lekce. Umění práce s informacemi
 - Čmejrková, S. – Daneš, F. – Světlá, J.: *Jak napsat odborný text*, Praha 1999
 - [Kondelík, P.: *Jak \(ne\)dělat vědu*, Praha 1990](#)
 - [K organizaci a technice studia muzikologie, in: Fukač, Jiří – Poledňák, Ivan: *Úvod do studia hudební vědy*, Olomouc³2005, s. 15-35](#)
 - Šanderová, J.: *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách*, Praha 2006

12. 10. Základní pomůcky muzikologické práce
 - Duckles, V. H. – Reed, I.: *Music Reference and Research Materials. An Annotated Bibliography*, New York⁵1997
 - Heyer, A. H.: *Historical Sets, Collected Editions, and Monuments of Music. A Guide to Their Contents*, Chicago³1980
 - Hill, G. R.: *Collected Editions, Historical Series & Sets & Monuments of Music. A Bibliography*, Berkeley 1997
 - [Hudebněvědecká dokumentace, in: Lébl, V. – Poledňák, I. \(red.\): *Hudební věda*, sv. 3, Praha 1988, s. 891-988](#)
 - [Muzikologická dokumentace; K hudební lexikografii, in: Fukač, Jiří – Poledňák, Ivan: *Úvod do studia hudební vědy*, Olomouc³2005, s. 106-115](#)

19. 10. Co je to věda?
 - [Rozlišení; Pokus o definici; Teorie vědy, in: Anzenbacher, Arno: *Úvod do filozofie*, Praha²2004, s. 21-34, 213-224](#)
 - Kuhn, Thomas S.: *Struktura vědeckých revolucí*, Praha 1997

26. 10. Metodologie vědy
 - [Descartes, René: *Rozprava o metodě*, Praha³1992](#)
 - Fajkus, Břetislav: *Filozofie a metodologie vědy. Vývoj, současnost a perspektivy*, Praha 2005
 - [Vymezení základních pojmů; Věda, její vznik a historické typy; Logické základy výstavby vědeckých teorií, in: Ochrana, František: *Metodologie vědy. Úvod do problému*, Praha 2009, s. 11-57](#)

2. 11. Hudební věda a její místo v systému věd
 - Muzikologie jako věda; Metody hudební vědy, in: Lébl, V. – Poledňák, I. (red.): *Hudební věda*, sv. 1, Praha 1988, s. 299-310, 319-325
 - Co je to metodologie (její smysl a funkce); Parametry muzikologie jako vědy, in: Černý, Miroslav K.: *Kapitoly z metodologie hudební vědy*, Olomouc 1998, s. 5-11
 - O vědě obecně a o hudební vědě speciálně aneb kapitoly z vědosloví, in: Fukač, Jiří – Poledňák, Ivan: *Úvod do studia hudební vědy*, Olomouc³2005, s. 37-49

9. 11. Předmět hudební vědy
 - [Adler, Guido: *Umfang, Methode und Ziel der Musikwissenschaft*, in: *Vierteljahrsschrift für Musikwissenschaft I*, 1885, s. 5-20](#)
 - [Obsah a idea v hudbě, in: Sychra, Antonín: *Hudba očima vědy*, Praha 1965, s. 103-147](#)

- Předmět hudební vědy; Struktura a systematika hudební vědy, in: Lébl, V. – Poledňák, I. (red.): *Hudební věda*, sv. 1, Praha 1988, s. 311-319, 326-334
 - Předmět muzikologie – co je hudba; Problém hudebního díla; Systematika hudební vědy, in: Černý, Miroslav K.: *Kapitoly z metodologie hudební vědy*, Olomouc 1998, s. 12-60
 - Fukač, Jiří: *Mýtus a skutečnost hudby*, Praha 1989
 - K termínu a pojmu „hudba“ („musica“); Muzikologie jako obor a síť jejích disciplín in: Fukač, Jiří – Poledňák, Ivan: *Úvod do studia hudební vědy*, Olomouc ³2005, s. 51-60, 116-119
23. 11. Dějiny hudební vědy I. Teoretické reflexe hudby v minulosti
- Poznání hudby v dějinách lidstva a vznik vědy o hudbě, in: Lébl, V. – Poledňák, I. (red.): *Hudební věda*, sv. 1, Praha 1988, s. 23-69
 - K vývoji muzikologie. Vstupní poznámka; Vývoj do vzniku muzikologie jako moderní vědy, in: Fukač, Jiří – Poledňák, Ivan: *Úvod do studia hudební vědy*, Olomouc ³2005, s. 61-68
30. 11. Dějiny hudební vědy II. Vznik a rozvoj muzikologie jako moderní vědy
- Vznik a vývoj muzikologie jako moderní vědy, in: Lébl, V. – Poledňák, I. (red.): *Hudební věda*, sv. 1, Praha 1988, s. 70-117
 - K vývoji moderní muzikologie, in: Fukač, Jiří – Poledňák, Ivan: *Úvod do studia hudební vědy*, Olomouc ³2005, s. 68-86
7. 12. Dějiny hudební vědy III. Současná světová muzikologie
- Současný stav světové muzikologie od roku 1945 až po současnost, in: Lébl, V. – Poledňák, I. (red.): *Hudební věda*, sv. 1, Praha 1988, s. 118-135
14. 12. Hudební věda v českých zemích I. Vznik a vývoj české hudební vědy
- Vznik české hudební vědy; Česká hudební věda v letech 1918-1945, in: Lébl, V. – Poledňák, I. (red.): *Hudební věda*, sv. 1, Praha 1988, s. 147-216
4. 1. Hudební věda v českých zemích II. Současná situace
- Česká hudební věda po roce 1945, in: Lébl, V. – Poledňák, I. (red.): *Hudební věda*, sv. 1, Praha 1988, s. 217-296

Rozvrh jednotlivých lekcí v LS

22. 2. Historická metoda. Prameny a kritika pramenů
1. 3. Vydávání hudebních pramenů. Stěžejní kritické edice
8. 3. Hudební historiografie I. Charakteristika disciplíny, periodizace dějin hudby
15. 3. Hudební historiografie II. Vývoj disciplíny
22. 3. Hudební historiografie III. Česká hudební historiografie
29. 3. Hudební akustika; hudební teorie
12. 4. Hudební psychologie; hudební estetika
19. 4. Hudební sociologie; teorie a dějiny populární hudby
26. 4. Etnomuzikologie
3. 5. Hudební ikonografie; organologie
10. 5. Závěrečné shrnutí. Evaluace

Seznam povinné četby

1. [Adler, Guido: *Umfang, Methode und Ziel der Musikwissenschaft*, in: *Vierteljahrsschrift für Musikwissenschaft I, 1885, s. 5-20*](#)
2. Černý, Miroslav K.: *Kapitoly z metodologie hudební vědy*, Olomouc 1998
3. Descartes, René: *Rozprava o metodě*, Praha ³1992
4. Fajkus, Břetislav: *Filozofie a metodologie vědy. Vývoj, současnost a perspektivy*, Praha 2005
5. Fukač, Jiří: *Mýtus a skutečnost hudby*, Praha 1989
6. Fukač, Jiří – Poledňák, Ivan: *Úvod do studia hudební vědy*, Olomouc ³2005
7. Kerman, Joseph: *Contemplating Music. Challenges to Musicology*, Cambridge University Press 1985
8. Kuhn, Thomas S.: *Struktura vědeckých revolucí*, Praha 1997
9. Lébl, Vladimír – Poledňák, Ivan (red.): *Hudební věda*, 3 sv., Praha 1988
10. Sychra, Antonín: *Hudba očima vědy*, Praha 1965

Další doporučená literatura

- [Adler, Guido: *Methode der Musikgeschichte*, Leipzig 1919](#)
[Adler, Guido: *Der Stil in der Musik*, ²Leipzig 1929](#)
Arendt[ová], Hannah: *Krise kultury*, Praha 1994
Cook, Nicholas: *Music. A Very Short Introduction*, Oxford 1998
Dahlhaus, Carl: *Einführung in die systematische Musikwissenschaft*, Köln 1971
Dahlhaus, Carl: *Grundlagen der Musikgeschichte*, Köln 1977 (kapitoly *Was ist eine musikgeschichtliche Tatsache?*, *Zur Frage nach dem Subjekt der Musikgeschichte a Probleme der Rezeptionsgeschichte*; angl. *Foundations of Music History*, Cambridge 1983, kapitoly *What is a fact of music history?*, *Does music history have a 'subject'?* a *Problems in reception history*)
Dahlhaus, Carl – Eggebrecht, Hans Heinrich: *Was ist Musik?*, Wilhelmshaven 1985
Descartes, René: *Pravidla pro vedení rozumu*, Praha 2000
Elschek, Oskár: *Hudobná veda súčasnosti I.*, Bratislava 1984
Fukač, Jiří: *O studiu hudební vědy*, Brno 1964
Fukač, Jiří – Poledňák, Ivan: *Hudba a její pojmoslovný systém*, Praha 1981
Helfert, Vladimír: *Vybrané studie I. O hudební tvořivosti*, Praha 1970
Chailley, Jacques: *Précis de musicologie*, Paris 1984
Iggers, Georg G.: *Dějepisectví ve 20. století. Od vědecké objektivitě k postmoderní výzvě*, Praha 2002
Kresánek, Jozef: *Úvod do systematiky hudobnej vedy*, Bratislava 1980
Lissa, Zofia: *Wstęp do muzykologii*, ²Warszawa 1974
Lyotard, Jean-François: *O postmodernismu*, Praha 1993
Mills, Charles Wright: *Sociologická imaginace*, Praha ²2008
Ochrana, František: *Metodologie vědy. Úvod do problému*, Praha 2009
Popper, Karl Raimund: *Bída historicismu*, Praha 1994
Popper, Karl Raimund: *Logika vědeckého bádání*, Praha 1997
Popper, Karl Raimund: *Život je řešení problémů. O poznání, dějinách a politice*, Praha 1998
Racek Jan: *Úvod do studia hudební vědy*, Praha 1949
Riemann, Hugo: *Grundriss der Musikwissenschaft*, Leipzig 1908, ⁴1928
Schwindt-Gross, Nicole: *Musikwissenschaftliches Arbeiten. Hilfsmittel, Techniken, Aufgaben*, Kassel 1992

Weber, Max: *Metodologie, sociologie a politika*, Praha 1998 (zvl. kapitoly „Objektivita“
sociálněvědního a sociálněpolitického poznání a Věda jako povolání)